

Σχώρα με

του [Σωτήρη Δημητρίου](#)

Δεν είδε άσπρη μέρα κοντά του. Ετσι λέγανε στο χωριό, αλλά ποιος μπορεί να ξέρει. Ολοι τότε απόρησαν. Το άρρωστο; Το άρρωστο, το ανάπηρο, το δολιοπαιδι, τέτοια και παρόμοια έλεγαν. Εγινε ο γάμος και την ίδια μέρα ζεύτηκε. Στα λόγγα για κλαρί, στις γούρες και στα ξερικά, όργωμα, θέρο, στην αράδα με τις αίγες. Ολη την μέρα, όλα τα χρόνια και κόντευαν τριάντα τόσα.

Οσο άργαζαν και σκλήραιναν τα χέρια της, τόσο αυτός άσπριζε και μαλάκωνε απ' την κλεισούρα και το καθισιό. Πόσες φορές γύρισέ από τον άλλο κόσμο; Τώρα και τώρα θα πεθάνει και την άλλη μέρα τον έβλεπαν να λιάζεται, στην πάνινη καρέκλα, με κουβέρτες στα πόδια. Μοσκοβόλαγαν κι αυτός κι οι κουβέρτες. Γιατρούς, γιατρικά, νοσοκομεία κάθε τόσο.

Δεν τα βγάξαν πέρα, έγινε και μικροπακάλισσα. Κατέβαινε στο Φιλιάτι και αγόραζε αλάτι, ζάχαρη, φτηνοπαίγνιδα, που μεταπουλούσε σε μια τρύπα που διαμόρφωσε στο σπίτι τους. Αυτό στάθηκε και η αιτία ν' ακουστούν μια και μοναδική φορά στο χωριό. Εχασε κάποτε το λεωφορείο και ξημέρωσε στο Φιλιάτι. Με το που ήρθε, οι φωνές του σήκωσαν το χωριό, δεν της βγήκε κουβέντα.

Ο συγγραφέας Σωτήρης Δημητρίου

Μονάχα του 'πε αφού ξέσπασε «τσώπα γινήκαμαν όνομα».

Από κείνη την μέρα άλλαξε κι αυτή. Εκοψε την εκκλησία που πήγαινε καμιά φορά, τους έκοψε όλους. Απ' τις δουλειές στο σπίτι. Στο μαγαζί δεν άλλαζε λόγο μ' άνθρωπο, πέρα από τ' αναγκαία. Γέρασε πριν την ώρα της. Τα χείλη και τα βυζιά έμασαν, γιόμισαν χαρακιές, το σώμα κόντυνε, οι ώμοι μπήκαν. Αν όμως κανένας έβλεπε τα μάτια της θα τα 'χανε, ώρες ώρες, απ' την ησυχία και την γλύκα που 'χαν μέσα.

Εσβησε γαλήνια. Χρόνια με την αρρώστια, τον αφήφαγε τον θάνατο. Τον τελευταίο καιρό δεν σηκωνόταν καθόλου απ' το κρεβάτι. Του ανασήκωνε λίγο το χέρι, τ' άφηνε, κι αυτό ντουπ, έπεφτε άψυχο.

«Δεν μπορώ άλλο» της είπε. «Δεν θα με βρει η άνοιξη». Την μέρα που θα πέθαινε, της έδωσε, τις τελευταίες παραγγελίες. Αυτή να τον κουμαντάρει νεκρό, να τον βάλει πλάι στη μάνα του, να του 'χει κιβούρι καθαρό και με λουλούδια, όπως τον είχε καθαρό τόσα χρόνια στα ζώντα.

«Δεν βαρυγκώμησα με την ζωή μου γιατί ήσουν εσύ. Δεν φοβούμαι πως θα πεθάνω γιατί είσαι εσύ. Φεύγω ευχαριστημένος γιατί είχα εσένα».

Κόμπιασε πολλή ώρα.

«Για κείνη την μέρα θέλω να σχωρεθούμε.»

Εσκυψε το κεφάλι της. Της το κράτησε ζεστά και την κοίταξε στα μάτια με όλη την αγάπη του.

«Στάθηκες άξια πλάι μου σου χαράμισα την ζωή, σχώρα με».

Ξέφυγε απ' το βλέμμα του, έσκυψε πάλι το κεφάλι, δεν έκρινε.

Στην αγκαλιά της άφησε την τελευταία πνοή.

Αυτή τον έπλυνε, αυτή τον ξύρισε, αυτή τον έντυσε. Αυτή είχε την έγνοια για όλα. Δεν άφησε άλλον. Δεν πρόσπεσε ποτέ σε κανέναν, όσο ζούσε, όχι τώρα. Δεν ένιωσαν τίποτα γι' αυτούς, κι ας έλεγαν για τα αταίριαστα ζευγάρια «παρ' τα μάτια μου και δες». Ας το 'λεγαν τίποτα δεν ένιωσαν. Τι ήξεραν απ' το κορμί του, την κίνηση του, που ενοχλούσε λιγότερο από μερμήγκι; Δεν του άκουσε ποτέ φλέμα, δεν σιχάθηκε ποτέ. Ούτε άσχημο λόγο του άκουσε. Μονάχα εκείνη την μέρα, που δεν

σβήστηκε ποτέ από μέσα της κι όλο την έκλωθε και την έκλωθε τα χρόνια που ακολούθησαν. Τι ήξεραν για τα μάτια του, που δεν χόρταινε να πλέει μέσα τους; Όλος εκείνος ο πόνος, η αξοδοψιά, η ανημπόρια γύρισαν κι έγιναν χρώματα και ζέστα και ανθρώπινο μέστωμα και βαθύτατη παρηγορητική αδιαφορία και πίστη.

«Θα διαβεί, πουλί μου, θα διαβεί, κι αλλού θ' ανταμώσουμε» σαν να της έλεγαν.

Και πως έλαμπαν σαν την αντίκριζαν. Ήταν περήφανη γι' αυτήν την λαμπρότητα που 'χε μέσα κι όσα το κορμί δεν μπορούσε. Αναβε τις νύχτες το φως, για να τα δει μίαν άλλη φορά, κι αυτός ήξερε και τα έσμιγε με τα δικά της, χαρμόσυνα, γαλήνια, ανάλαφρα. Ήταν όλος εκεί. Και δεν ήταν όμως. Μονάχοι είμαστε, πουλί μου, μα για πράγματα που μόνο εμείς νιώθουμε έχουμε ο ένας τον άλλον και δεν τον έχουμε, μα που εγώ θα σ' αφήσω μόνο όταν πεθάνω και ούτε τότε θα σ' αφήσω, Έχασε τα μάτια του, έχασε τον κόσμο. Ποιος ανήμπορος. Το 'νιωσε απ' την στιγμή που πρωτοκοιτάχθηκαν. Οχι; δεν πήγε χαράμι η ζωή της. Αγάπησε κι αγαπήθηκε: Ας τον είχε ζωντανό κι ας μην άκουγε ούτε την κουβέντα του.

Αυτή έσκαψε τον τάφο. Να μην υποχρεωθεί σε κανέναν από κείνους τους άντρες. Κλοιός. Τόσα χρόνια σε κλοιό, Ερχονταν στην τρύπα τάχα για κάνα τσίπουρο κι ένιωθε στην πιο άχρωμη κουβέντα, στο πιο καλόβολο βλέμμα την αρσενική κρούση.

«Τι να σου κάνει το ανάπηρο. Εδώ είμαι 'γω». Εκεί ήταν όλοι. Από δεκαπεντάχρονα παιδιά, μέχρι τους γερόντους και τους φαντάρους του φυλακίου. Κλοιός. Όταν άρχισε να πηγαίνει στο Φιλιάτι, έγιναν κι εχθρικοί.

«Δεν σου κάνουμε εμείς; Πας σε ξένους;»

Εχθρικοί και ωμοί. Περίτρεχαν το κορμί της με βλέμμα επίμονο, αδιάντροπο, σαλιωμένο. Ένας έφτασε τρέμοντας να κολλήσει πίσω της. Να 'ξεραν από μια μεριά πόση χαρά της έδιναν. Αυτή αγάπησε κι αγαπήθηκε.

Στο ξενύχτισμα έκατσε στην κορυφή, στο κεφάλι του, και κάθε τόσο καθάριζε λίγο σάλιο που 'φευγε απ' το μπαμπάκι, ταχτοποιούσε τα σεντόνια, τα λουλούδια, Τα χαράματα, με το πρώτο φως έπιασαν οι γριές και οι γυναίκες το μοιρολόι. Αρχισαν με τις παραγγελίες για τους δικούς τους νεκρούς. Ελεγε μια γριά για τον γιο της.

«Να του πεις, ωρέ Χριστάκη μου, καλά λόγια. Τα παιδάκια του τα 'χουν τ' αδέρφια του, καλύτερα απ' τα δικά τους»,

Κατόπιν άρχισαν όλες μαζί να λένε για τον νεκρό.

«Ωρα καλή, μωρέ βασανισμένο κορμάκι, να σ' αναπάψει ο Θεός».

Τα 'κλωθαν σ' έναν κύκλο αφόρητης απώθησης και λυτρώσεως. Αγρίευε ο σπαραγμός, απάνθρωπος, ανηλεής κι έπεφταν κατόπι, τρομαγμένες οι ίδιες, σ' ένα κατηφορικό, ανακουφιστικό «ου ου ου ου...».

Ελεγε το στόμα τους κουβέντες που δεν έβγαιναν απ' το μυαλό, ούτε απ' την καρδιά, παρά από έναν σκοτεινό άνυδρο τόπο, που είναι λίγο να τον πούμε ψυχή. Μονάχα αυτή ήταν βουβή, μια στεγνή γραμμή το στόμα της. Λίγο πριν κάνουν την εκφορά άρχισε μια, κατά το έθιμο, να μιλάει με το στόμα του νεκρού.

«Σ' ευχαριστώ, μωρή νοικοκυρά μου, για όσα έκανες για μένα και να στα χαλαλίσει ο Θεός».

Τότε πρώτη της φορά σηκώθηκε κι έπεσε πάνω στο αγαπημένο πρόσωπο. Άνοιγε το στόμα της να μιλήσει, δεν έβγαινε ήχος. Σαν της όρνιθας το στόμα, που το κεφάλι είναι πέρα σφαγμένο κι ανοίγει το ράμφος απελπισμένα, να στείλει αέρα που. Του άνοιγε τα παγωμένα μάτια να δει τις κόρες, να του μιλήσει εκεί. Χαμένες, έβλεπε μόνο λερωμένο άσπρο. Εν τέλει βγήκε ήχος ασθενικός, που τον άκουσε μονάχα ο νεκρός.

«Σχώρα με, Σχώρα με»

18.08.2018

Το διήγημα «Σχώρα με» του Σωτήρη Δημητρίου, περιλαμβάνεται στη συλλογή «Η φλέβα του λαμού», εκδόσεις Πατάκη, 1998.